

סוטה ב'

עניין: הקדמה למסכת סוטה

מהרי"ק שורש קסז

ואשר שאל מהרי"ל יצ"ו באשה שזנתה תחת בעלה ברצון והיא לא ידעה אם יש איסור בדבר אם יחשב שוגג עכ"ל, לעניות דעתי נראה דאין לזו דין שוגגת להתירה לבעלה כיון שהיא מתכוונת למעול מעל באישה ומזנה תחתיו דהא לא כתיב איש איש כי תשטה אשתו ומעלה מעל בה' דלשתמע דוקא במכוונת לאיסור אלא ומעלה בו מעל כתיב. (נ) ומה שכתב רבנו משה בפרק כ"ד דהלכות אישות מאשה שזנתה תחת בעלה בשגגה או באונס שהיא מותרת לבעלה היינו דוק' כגון ששגגה בגוף הזנות ולא ששגגה באיסור דוק' דהתם לא קרינן בה מזנה תחת בעלה בשגגה כיון שהיא מתכוונת לזנות אלא שאין יודעת שיש איסור בדבר² והיכי דמי מזנה בשגגה כגון שהיא סבורה שהוא בעלה ונמצא שהוא אדם אחר כהנהו עובדי דשלהי נדרים וכי הא דגרסינן

בית הלוי ח"ב סי' מ

בקפידא דבעל תלי רחמנא ובעל הא קפיד קמ"ל, ובהך סוגי' תלוי מחלוקת של הרמב"ם והתוס', דהרמב"ם ס"ל דכמו דצריך קרא למעט דרך איברים מקינוי וסתירה כמו כן צריך למעט גם קטן פחות מבין ט' דאע"ג דלאו בר ביאה הוא ואינה נאסרת על ידו אם זינתה עמו בלא קינוי שמקודם מ"מ הוי ס"ד דאם זינתה עמו אחר הקינוי וסתירה נאסרת דהרי איכא קפידא דבעל ומש"ה צריך קרא למעטו וכמו דצריך למעט דרך איברים ואע"ג דכבר מיעטה התורה דרך איברים מ"מ אין מזה ראי' דקינוי וסתירה אינו תלוי בקפידא דבעל דהרי י"ל דלעולם תלוי בקפידא דבעל ורק אשה נאסרת על בעלה וכ"כ ברמ"א שם והרי הטור כתב שם ג"כ הך דינא דמשמש מת בעריות פטור ומוכרח דס"ל דאין אשה נאסרת ע"י ביאה דמשמש מת ואפ"ה הא אמר שמואל דשחוף מקנין על ידו וכן פסק הרמב"ם וכן פסקו בטור וש"ע סי' קע"ח סעי' א' דמי שאינו מתקשה מקנין על ידו ומוכח דקינוי וסתירה גריעי מזנות גרידא דקינוי תלוי גם לפי האמת בקפידא דבעל חוץ מה דמעטינהו קראי, ולהתוס' דס"ל דלפי האמת דידיעיןן מקרא למעט דרך איברים דבכל דוכתא אינו תלוי כלל בקפידא דבעל

קובץ הערות ס"י מה, ז
 וא"כ גם לענין איסור אשת ישראל לבעלה. הכל תלוי בשם זונה. ואין צריך לזה לדיני ביאה. וכן נראה מהא דאילטרין קרא ד"פ הבא ע"י פרט לסקינא לה דרך אברים. דסד"א בקפידא דבעל תלי רחמנא. והא קפידא, ומה מועיל קפידא דבעל. הא מ"מ אין זו ביאה כלל. ול"ל כג"ל. דמ"מ שם זונה עליה צמה שטברה על קפידתו של בעל:

רמ"א אבן העזר קעח, ג

בעלה אלא אם כן הוא כהן. הגה גדולה שזינתה בשוגג שסברה שבעלה הוא והוא אחר מותרת לבעלה ישראל (הרמב"ם פכ"ד דאישות¹) אבל זינתה [ב]ד[ה] שסברה שמותר לזנות הוי כמזידה ואסורה לבעלה ישראל (מהרי"ק שורש (קס"ח) (קס"ז))

אבן עזרא שמות כ, יד

(יד) לא תחמוד. אנשים רבים יתמהו על זאת המלואה. איך יהיה אדם שלא יחמוד דבר יפה בלבו כל מה שהוא נחמד למראה עיניו. ועתה אתן לך משל. דע כי איש כפרי שיש לו דעת נכונה והוא ראה צח מלך שהיא יפה לא יחמוד אותה בלבו שישכח עמה. כי ידע כי זה לא יתכן. ואל תחשוב זה הכפרי שהוא כחמד מן המשוגעים שיתאווה שיהיו לו כנפים לעוף השמים. ולא יתכן להיות כאשר אין אדם מתאוה לשכח עם אמו אע"פ שהיא יפה. כי הרגילוהו מנעוריו לדעת שהיא אסורה לו. ככה כל משכיל צריך שידע כי אשה יפה או ממון לא ימלאנו אדם בעבור חכמתו ודעתו. רק כאשר חלק לו השם. ואמר קהלת (לאשר) ולאדם שלא עמל בו יתנו חלקו. ואמרו חכמים בני חיי ומוזני לאו בזכותא תליא מלחא אלא בזמולא. ובעבור זה המשכיל לא יתאוה ולא יחמוד. ואחר שידע שאשת רעהו אסרה השם לו יותר היא נשגבה בעיניו מנת מלך בלב הכפרי על כן הוא ישמח בחלקו ולא ישים אל לבו לחמוד ולהתאוות דבר שאינו שלו. כי ידע שהשם לא רצה לתת לו. לא יוכל לקחתו בכחו ובמחשבותיו ובתחבולותיו. על כן יצטט צבוראו שיכלכלנו ויעשה הטוב בעיניו. והנה נשלם פירוש עשרת